

DM

magazin

Részvétel a vezetésben

Az üzemi demokrácia fontos fóruma a termelési tanácskozás. Okkal nevezik tanácskozásnak ezeket az összejöveteleket, mert arra hivatottak, hogy a résztvevők megbeszéljék, megvitassák munkájukkal, munkahelyük életével kapcsolatos feladataikat és gondjait. Ezekre a tanácskozásokra külön meghívó nélkül minden dolgozó hivatalos. Jelenlétük azonban önmagában kevés: a termelési tanácskozások akkor töltik be hivatásukat, akkor válnak az üzemi demokrácia fórumaivá, ha a munkások élnek tanácskozási jogukkal.

Munkásokban és vezetőkben mégis nem egyszer támad kölcsönös elégedetlenség egy-egy termelési tanácskozás után. Ezt az érzést a jegyzőkönyvek nem rögzítik, de az emberekben tartós nyoma marad. A sokat emlegetett „öltözői disputák” hiányt pótolnak. Ha a munkások nem találják önmagukra a termelési tanácskozás beszámolójában, egymás között rögtönöznek újabb értekezletet.

Nem véletlen, többnyire azokból a termelési tanácskozásokról mennek el szó nélkül a munkások, ahol a vállalat, az üzem sta-

tisztikai adatainak tömege zúdul a nyakukba. Legyenek ezek bár a legpontosabbak, mégis a lényegét födik el. Az üzem gazdaságssági mutatóiról, a gyár értékesítési és nyereségtervéiről hallanak, holott őket az foglalkoztatja, hogy akadozva kapják az anyagot, szervezetlen a termelés, vagy éppen hónapok óta nem kaptak választ újítási javaslatukra. Hallgatják a beszámolót, de úgy érzik, egyedül maradnak a gondoljaikkal.

Az ilyen termelési tanácskozások után a munkásokon kívül is vannak azonban elégedetlenül távozók. A gazdasági vezetők is tudják, hogy sok dolog elintézetlenül maradt. A segítséget hiányolják ők is: a feladatok megvalósítását segítő javaslatokat, őszinte véleményeket. Pedig általában ők maguk tehetnek róla, hogy a tájékoztatást nem követi vita. Pontosabban: a módszer hibás. Mert a hozzászólásokra buzdító fölcsóztatás, kérdés csupán szó marad, ha egy-egy munkahely vezetője nem találja meg a munkások véleményalkotását segítő módszereket.

Az üzemi demokrácia érvényesülésében a vezetőknek sokfajta felelősségük van. Kötelezettségeiket rendeletek, munkaköri leírások szabályozzák. De kötelezettségeik nem csak az írott és íratlan szabályok megtartására vonatkoznak. Saját területükön nekik kell elérniük azt is, hogy a munkások meggyőződjenek róla: az üzemrész, a gyár, a vállalat irányításához pontosan az ő személyes tapasztalataikra van szükség.

Az apróságnak tűnő javaslatok, kérdések sokaságából erőteljes vonalakkal rajzolódik ki a munkások véleménye. Ezek ismerete nélkülözhetetlen az üzemi demokrácia gyakorlásához, a gazdasági, társadalmi testületek helyes döntéseéhez. A vélemények összessége adja meg minden munkahelyen azt a társadalmi tapasztalatot, melynek figyelembevételével a munkások is részt vesznek a vezetésben.

VICZIÁN ERZSÉBET

Műhely

Vincze
Andrásnál

A mikor két esztendővel ezelőtt Vincze András festőművész megrendezte kiállítását a Sajtóház Művészklubjában, a kollégák, a műértők és az érdeklődők megdöbbentek az újszerű festőiség láttán, a jelképes-áttételes mondanótól, a szürrealis vízióktól. Jó néhányan értetlenül álltak a táblák előtt, mások nem titkolt izgalommal beszéltek Vincze András megújult piktúrájának eredményeiről. Tény, hogy előző, a sokak számára ismert festői korszakok után egészen másként szólt hozzánk a művész. Új festői nyelven. A portrék, életképek, tájak és csendéletek után a lélek, az emlékek világát festette meg. Az alkotás-címek közelebb segítenek mindenkinek a tartalomhoz, a festői szándékhoz. „Így történik elejétől végig”, „Életem történetéből”, „A végtelen semmitől való irtózás”, „Túl a tükrön”, „Tűnő nosztalgia” — mind-mind az emlékműltba, a lélek tájaira kalauzol bennünket. Nem kiszolgálja az ízlést, célja éppen ellenkező — magasabb szintre emelni, elgondolkztatni, töprengésre késztetni, teljesebben láttatni az életet, a világot. Mert végül is miről valának ezek az alkotások? A lét legfontosabb kérdéseiről, legnagyobb csodájáról és legszörnyűbb rettenetéről: életről-halálról, születésről-elmulásról, szerelemről-munkáról, zenéről és költészetről.

— Ezeket a képeket — s általában a képzőművészeti alkotásokat — nem lehet elmondani, nem lehet szavakkal közvetíteni tartalmait, formai jegyeiket, mindazt, ami műalkotássá emeli őket. A képeket nézni és látni kell. Ha

valaki jól nézi és látja őket, akkor az alkotás élelfogytiglani társ lesz, akarva, akaratlan. Az élet lényegét szerettem volna képpé formálni. Azokat a kétségeket, melyek újabb és újabb tettek sarkalják a művészt, minden embert. Ezek a különös technikával készült képek sem előzmény nélküli, talajtalan alkotások. Évtizedek munkájából sarjadtak. A fejek, életképek, tájak éppúgy tartalmi előzményei a mostani alkotásoknak, mint ahogy a karcok, metszetek, olajfestmények műfaji előzmények.

Mindannyian hordjuk emlékeinket, tele van tudatunk, belső világunk múltbeli nyomokkal, jelekkel, melyek látszólag nem függnék össze. Legújabb képein Vincze András ezeket az elemeket mutatja fel. Az analízis önmagában széthullást, részekre bomlást jelentene, ha nem követné azonnal egy új szempont szerinti szintézis, egy rendszeralkotási folyamat. Ennek az alkotóművészi munkának eredményeként születnek átírt, néha groteszkbe hajló, torz figurái, a formájukat vesztett hangszeresek, az önálló életre kelet érzékszervek, a különös formájúra nőtt fák, az egyes képeken belüli lépték- és méretváltások, az emlékrétegekből egymásra kopírozott víziók egymást hol erősítik, hol gyengítik hullámai, a kaleidoszkópként vibráló formák, a szinte zenei tételek-futamok, a mélyrétegekből kiszabadított indulatokat megtestesítő szörnyek — ez az egész halálba táncoltatott élet. Mintha Vincze András Ady disznófejű nagyurának módjára megékelné a fejeiket, s — Szindbád a palackból a szellemeket — kiszabadítaná legretettebb, legtitkosabb, s tán épp ezért legtermészetesebb, leghétköznapiabb vá-

gyainkat, érzéseinket, szorongásainkat, félelmeinket, örömeinket, vívódásainkat.

— Hiszek ebben a piktúrában, másként hozzá se fogtam volna. Minden képen az emberről, az emberhez igyekszem szólni. Muszáj ablakot könnyű festeni, akár ötvenet hetente, az igazi művészi célokért alkotni csak gondolkodva, töprengve, kinlódva lehet és érdemes. Ez a festészet, annak ellenére, hogy vívódásokról, bánatokról is szól, nem peszsimista, nem keserű. Hiszen egy festő soha nem lehet pesszsimista, ez ellentmondana az alkotásnak. Jelen időben nem lehet festeni, hiszen minden ecsetvonás a vászonra kerülés pillanatában már a múlté. Sok-sok minden van, amit nem tudunk érzékszerveinkkel felfogni, ezért kell a piktúrának is az értelemre, a tapasztalatra, a gondolkodásra is apellálnia.

Vincze András festői tartalmának megújulása új formai-technikai megoldásokat követelt. Az olajpasztell vált alkalmassá a célra, többek között éppen hamvassága miatt, a színes folt-hatások és a vonalas rajzosság alkalmazhatósága miatt. Az olajpasztellréteget vékony lakkréteggel vonja be, ami mély tüzeteket, érett színeket kölcsönöz a képnek. Sűrű, feltárára váró szövevény egy-egy kép felülete, ahol a nézők liánvágó kése éppen a nyitottság, a gondolkodás, a művészszeretetet lehet. Ezeket a szellemi szerszámokat kell majd magunkkal vinni Vincze András kiállítására, melyet ez év végén rendeznek meg a Múzeum képtárában.

TANDI LAJOS

Simon
Lajos

Ha elhagyna

Széttrönnék százezer darabra,
miként a kőhöz vert üveg,
ha elhagyna egy pillanatra,
mely óv most engem: a tömeg.

Ha nem kötözne úgy magához,
mint tárgyakat a drótkötél,
mint vékony ágacska a fához
valami törvény, míg csak él.

Ha én a sűrűből kiválnék,
nem lennék ember, már csak árnyék,
mely mindig más nyomán lapul.

Mint üveg, amit kőhöz vernek
trönnék, vagy halkan, mint a szörvek
dolgoznék öntudatlan.

Sírátók

Szerelem

Paradicsom utca